

Vredništvo:
na Travniku št. 277. l. nadstr. (ono
strani budi za razpošiljenje lista)
Priloge se za plačilo vaskor-
na opozarila tudi v neslovenskem
jeziku.
Plača se za vsako nalieno vrsto
6 kr., če se oglasilo samo
enkrat nalieno, če dvakrat, 8
kr., če trikrat, 10 kr. n. v. —
Povrh tega še vsak kraj 50
kr. za štampolj.

DOMOVINA.

L I S T

Izbaja vsak petek.

Naročnina s pošilnino vrednjena
za celo leto 2 gold., za pol leta
1 gold.

Naročilna plačila in reklamacije
sej se pošiljajo vrednjene.

Posredni listi se prodajajo v
Gorici pri bukvarji g. Šolary-
na Travniku po 4 solde.

posebno za primorsko-deželno, pa tudi sploh slovensko zadevo.

NOVE SVETILNICE ZA KAMNOLJE.

Petroleum, t. j., kamnolje ali petrolje—če je
hočemo tako imenovati,—je že dolgo poznano, ali za
svečavo so jo začeli rabiti še le v novejših časih. S
prva smo ga dobivali le iz Amerike, poslednjih let pa
so ga zasledili marsikje tudi v našem cesarstvu: Na
Gališkem p. so našli na pravi, močno žile, tako da
samo preteklo leto so ga nabrali okoli 500.000 centov.
Vedno dalje kopajo se nadjajo še obilnejšega pridelka.—
Hvale vredno je, da so začeli tudi naši kmotje to no-
vo svečavo spoznavati. In porabili bi se ga menda še več,
ako bi ne bilo pri rabi tega olja več napak, kakor n.
p.: Da je nevarno, da (nekterim) neprijetno diši, in da
so svetilnice s steklenimi (glazovimi) cevi predrago, ne-
varne in neuporabne za domačo uporabo in da se rado
pokvarijo. Poglejmo, ali niso to napake le zgolj dozdev-
ne in la. bolj izgovori. Petrolje, kakor se imenuje dobi,
je res nevarno, ker se pri 40° gorkote *) samo vžge.
Da pa čisto petrolje, kakor ga pri nas prodajajo, ni
nevarno, pripravi se lahko sam, ako ga vliješ v žlico
in se ti ne vžge. Brez strahu ga tedaj smeš rabiti. Pe-
trolje ni tolato, ampak spada v vrsto spuščajih olj.
Ako si kane na popir ali oblačilo, drži je nad gorečim
ogljem, brž ko se ti posuši petrolje, izgine ti tudi ma-
dež. Neprijeten duh nam kamnolje napravi; če, kedar ga
razlijemo, ali pa kedar čezmerno gori. Kemija nas nam-
reč učí, da zaželjni družega kakor prikazon, pod kte-
ro se voglec svečavo (olja, loja...) s kislicom, ki je v

zraku, združuje, in da vsaka zgorljiva stvar sprome-
nivši se prej v gaz, gori toliko bolj, kolikor več vogel-
ca ima, in kolikor hitreje se tvarina v gaz spremenuje.
Petrolje spusti v gaz hitreje, kakor navadno olje; ako
se ne more združiti (zgoriti) ves vogelc s kislicom, gre
nekoliko petrolja v podobi dima v dvojni kvar: prviš
dela neprijeten duh, in drugiš gre toliko petrolja
brez vse koristi podzlo. Tudi drugo napako lahko zmanj-
šamo; ako petrolje varno hramimo in ako stonj le
toliko vun potegnemo, da se ne kadi. Tretji napaki so
pa da popolnoma v okom priti, ako slovo damo svetilni-
cam s steklenimi cevimi, a našim navalnim svetilnicam
(lampam, lučdrnam) dušo za 1 1/4 (palca) na zgor po-
daljšamo. Še bolje, ako naredimo ploščato (1/2 palca
široko) dušo, ter ji na eni strani 1/2 palca pod robom
majhno luknjico prebijemo, skozi katero se lahko z iglo
stonj vun in noter pomiče. Tako dobimo prav očjó
priproste svetilnice, které lahko prenašamo, kakor ho-
čemo; ter so torej za domačo rabo popolnoma pripravne.
Zavoljo tega jih živo priporočamo posebno kmotom in
obrtnikom. **) Podčavenski.

RAZNOTERE MRVICE.

[Kamno olje.] Galicija daja toliko kamnega olja,
da so ga je dobilo l. 1866., na debelo preračunjeno

*) Kakor je n. p. poletni dan o polnoči na selacu. Vr.

**) Več sort takih svetilnic izdeluje posebno dobro kositar pri
kolah v Gorici. Pis.

LISTI IZ KOBARIDA.

Sp. A. Ž.

III.

Hvala Bogu! Sklenili smo jo. Dokončano je
delo. Zdaj pride počitek. Te besede bi bil bral zapi-
sane s krvavimi črkami, ako bi bil prvi četrtak mese-
ca septembra pokukal skozi kako povečajno steklo v
našo učiteljev „tótani hram“, ki mu sploh rekajo -
srec.

Ktera skrivnostna roka jih je bila tje zapisala?
ne bom razkladal,—to tiče tistim možem, které se hva-
lišajo, da znajo breztelesnost spremeniti v telesnost—
jaz hočem le povedati, da se je bila tisti dan Koba-
ridska šola sklenila in kako se je ta sklenitev dovršila.

To je narobe—svet. Zdaj se šole začinjajo;
torej na gré o sklenitvah kaj pisati. Tako mrmra nek
bravec, ki živi od same pričujočnosti, kakor zajček pri
zelšču, jek pa se mu odmeva od brade: „Na gra, na gra!“

Zdi se tudi menš, da je to nekakošen narobe -
svet, toda narobe - svetov je v novejšem času tolika
množica, da smemo dvomiti, ali bo ta v prvo vrsto

„praht - eksemplarov“ prištet. Vendar, kar se zdi, ni
vsotelej resnica. Intaka je tudi v tem primerljeju. Kajti
„kdor hoče svoje delo prav začeti, zvrčitek mora pred
očmi imeti“. „Quidquid agis, prudenter age, et—ro-
spice finem!“ S temi besedami pritrjuje mojemu mne-
nju vse ljudstvo latinskega jezika; in to ni karsibodi.
Kar Latince reče, to lažera uteče!

Zdaj pa povejmo, kar smo si namenili, sicer nam
utegne. „Domovina“ dati odkaznico „pod kop“.

Kobaridske učilnice—tako se reče po gosposko
namesto „šole“—so se sklenile z neko posebno slo-
vesnostjo; gospóda ji pravi „poskušnja“, kmotje (ne
vsj) pa „příšung“. Pri tej poskušnji blagovoli, dragi
čitatelj, nekoliko časa postati, da vidiš, kako in kaj!

Začetek slovesnosti je bila sv. maša a peljem, se
ve da slovenskim. Potem blagoslov s zahvalno pesmijo.
Vse to so opravljali visokočestiti g. dekan iz Bovca,
ki so okrajui šolski ogleda.

Sreda je bilo izpraševanje, naj pred 1. razreda,
potem 2. in 3. Izpraševani so bili otroci o vseh pred-
metih po slovenski, bodi si o zlaganju črk, o branju,
o računstvu, o živalstvu o rastlinah, o rudnjah, o pri-
kaznih na nebu, o jezikovih lastninah, o pravopisu, ali
o véraških resnicah. Odgovarjali so pa tako—pač, ka-

kakih 500000 stotov (centov) in ozokrita (zemeljskega voska, Erdwachs). Od tega se je kakih 1000 stotov mirovega razposlalo, veči del pa se ga je ali skuhal in dobilo se je iz njega 350.000 stotov čistega kamnolja in 250.000 stotov polojinega olja (Paraffinöl) in nar boljše polojine. Obrtnija s kamnoljem v Galiciji sveto bolj in bolj. Studenci so taki, da prosorbiyo tako ne le celo Avstrijo s kamnoljem, temuč celo srednjo Evropo. Galicijsko kamnolje je tako, da se lahko z ameriškanskim meri; tudi ni ameriškansko nič boljše, samo da je bolj čisto, kakor se tudi le zato dražje plačuje. Galički fabrikanti so pa kaj slabo izurjeni v trgovstvu, zato tudi ne zadostujejo ne tirjatvam trgov, ne povžitnikov, niti kar se tiče obklade ali zavijala, niti kakovosti (kvalitati) prodajnih pogojev, kakor kupci unkraj morja. Volkta voznina severno in Karol — Ljudevitove železnice je vzrok, da se kupci za galicijsko Kamnolje manj pogunjajo. Neverjetno je, vendar resnično, da voznja iz Novega Jorka čez Brema do Dunaja nič več ne stane, kakor iz Drogobiča v Galiciji, kjer se nar voč kamnolja dobiva, črez Premysl do Dunaja.

[Konjski davek na Angležkem]. Konec marca l. 1865 se je na Angležkem konjski davek plačal: za 240.000 voznjih in ježnih konj, za 220.080 takih, ki so se za kupčijo porabili, za 128,999 konj za poljedelstvo, za 13.380 konj malih voznikov, za 3553 zdravniških, za 4345 anglikanskih duhovnov, za 565 katoliških duhovnov in neanglikanov. — Število psov, za ktere se je davek plačal, znaša 375.749. Tudi je omenjeno število tistih oseb, ki so kot takse za dovoljenje, da bi smele grb nositi, 54.034 frankov plačali.

(Pferdefreund.)

DOPISI.

Iz tomlinskih hribov. — F. L. — Pripetilo se je, da sem ni davno v Volčah prenočeval. Čudno se mi je zdelo, vsako uro po noči slišati: „Deseta, ednajsta itd. ura...“ Tako vpijejo tisti, ki čujejo zavoljo ognja. Mislim sem, da je ogenj; še vedno mi ta glas v ušesih doni. Žalostno je slišati, kakó je ogenj vlni Volče, letos Avco poškodoval. Glejmo druge vasi v tej okolici, kot Lévpo, Banjšico, Ajbo, Doblar itd. Prepričali se bomo, da, ako se ogenj vname, gre oca vas rakom žvižgat. Že, prebivavei so ubogi; hm! zadovoljni so, da le imajo revno kajžico, bodi si s sla-

kor so znali. Prav dobro je délo pri sercu prijateljem mladine, slišati, kako razločno in gladko znajo otroci govoriti o taciñ rečeh, ki so marsikteremu odrasčenemu španjska vas. Nekdaj ni bilo tako v tem učilišču. Od kar je pa g. F. Dom. učiteljstvo višega razreda prevzel, se je vse na bolje obrnilo. Otroci se ne trpinčijo več z „éndungami“ in „abwandlungami“, ampak se učijo koristnih, za življenje in splošno izobraženje potrebnih reči. Zato je pa naše učilišče vedno bolj obiskovano. Kako bi še le takrat polnili otroci učilnice, ko bi naše uradnike vse po slovensko z ljudmi obravnavale?! Vpijejo gospodje „tam gore“; ukazujejo, strahujejo, ako so učilnice prazne; vse struno zabrenkajo, da bi učence in učenke privabili; a povem vam, da bi slovensko uradovanje po srbenjskih in cesarskih pisarnostih zelo več zdalo, kot nemila sila vaših vabilnic. Kmet šteje namroč za srečo črez vse sreče, ako zna prebrati, kar dobiva „iz kancelije“.

K sklepu je bilo petje in obdarovanje. Zapeli so vsi skupaj te-le pesmi: „Ko dan se zaznava“ (počasno); „O Devica, pomočnica, Vedno zvesta si nam Ti“ (čvrsto); „Glejto, že solnce zahaja, skoraj za goro bo šlo“ (veselo pa tihotno); „Bog obrvari, Bog ohrani nam Cesarja, Avstrijo“ — (živo). — Sodniki so petje hva-

mo, ali deskami pokrito. Hiše so ena na drugo zidane; v njih tudi različno pičo hranijo; čuda tedaj ni, da pri priložnosti vse pogori. — V vsaki reči si človek lahko pomaga, tudi uboštvu ni nemogoče v okom priti. — Namesti, da prebivavei po zimi pri ognju nožico pariyo; pri bozatu noč in dan v družbi z besedo klance podirajo, živo Spoločnost, svetujem jez, naj bi rajl pridno polje okopavali; zemljo rahljali, saj jo je Bog tako blagoslovil, da se skala svoje drevo živi. Uknpito si kajigo, ktera tako lahko nmevno razlaga sadjorejo (velja 10 soldov.) Sadno drevo je zaklad pri hiši. Z njega pomočjo si bode vsak svojo hišo lahko prezidal, prekril ali popravil. Je li to moja ognju? ališimi vprašati. Denar lahko zgubiš, hiša ti zgari; a drevo ti ho le — drevó — rodovitno drevó.

Na ročinjském polju n. pr. bi sadna drovozn iz zidovja, iz skal rada rastla; prebivavei sadite jih! Koristilo hode vam in vašim naslednikom. Ako bi boste s sadjorejo pomagali, boste se v malo letih uverili, da se vam je bogat izvirok blagostanja odprl.

Iz Črnič. 17. t. m. bo imela naša čitalnica prvo veliko besedo, h kateri vabi vljudno vse sosedno čitalnico

Odbor.

DOMAČE VESTI.

a.) Cerkvena.

Iz Gorice. — V sredo 6. t. m. je bila v Vel. cerkvi slovesna mrtvaška maša za rajnce ude pomočne duhovske družbe „Pio Sovvegno“.

b.) Raznotere.

Zadnji trije učitelji na tukajšnji o. k. normalki, katerih je še manjkalo, so zdaj tudi imenovani: potrjeni so poprojšnji gospodje: Fr. Dellein, Fr. Enslor in Val. Leban; toda v kljub novi sistemizaciji, v kljub konkursnomu razpisu ne s povišano, ampak z dosedanjo nižo plačo. — Zoper novo učiteljstvo sploh ni kaj reči; nadjamo se, uverjeni smo, da bode čvrsto delovanje pomlajenih moči sebe in vlado sijajno opravičevalo, kakor so bili tudi stari učitelji svoji nalogi kos. Kar se pa tiče podelitve novovredjenih služb, ne bo morča odveč, ako tu opazimo in konstatimo, da se je ravna lo, — takó se po mestu pripoveduje — malo da ne tako, kakor da bila šola od cerkve že ločena. Konsistori je ohračal — vlada pa obrnila; — in to neki gledé na osebe in na plače!

lili, zlasti zato, ker je šlo vse po „taktu“, ter so gospod „musicus“ povovodju rekli: „Prav veliko ste si prizadehi“. Jaz pa, ki pevovodja prav dobro poznam, ker ž njim jem, ž njim pijem, ž njim hodim, ž njim sedim, ž njim vstajam, ž njim ležim, ž njim mislim, ž njim želim — jaz bi ga toliko ne hvalil, in sicer zato ne, ker ga močro ljubim, prav čisto tako ljubim, kakor samega sebe; bojim se namreč, da se zavoljo hvale v svojem srcu prevzame, kakor lansko leto, ko so Nj. Ekseel. prevzvišeni nadškof prijazno pohvalili njegov mladi „Tafel-Chor“.

Obdarovali so pridno z bukvami in tudi z denarji. Prčastiti gospod dekan iz Bovca J. V. so to delo opravljali — okrajnega predstojnika sedež je bil celi čas prazen — ter so precej globoko v žep segali. Tu se vidi, kdo je resničen prijatelj učilnicam! Tu se vidi, kakó duhovstvo učilnice zadržnje ali pospešuje. Tu se vidi, kdo želi otrokom in starišem dobro! Tu se vidi, kdo podpira učenje, kdo širi svetlobo omike! Pravó g. dekan!

Po obdarovanju otrok so visokočestiti g. predsednik pohvalili tudi učitelje, zlasti g. F. D., čigar podučevanje je tudi visoko č. g. Pavisič, šolskemu svetovalcu iz Trsta, močno dopadlo. Potem smo vsi skupaj molli-

— V saboto 16. t. m. ob 6. uri zvečer bo imela žitarnica obšni letni zbor. Dnevni red kaže dotični § pravil. Vsi čl. družbeniki so k tej seji vljudno povabljeni.

V Gorici 2. novembra 1867.

Po sklepu odborovom
A. V. Zoman 1/r.
predsednik.

DRŽAVNI ZBOR.

Zbornica gospajska obravnuje načrte postav, ki nikov došli iz spodnje zbornice. Postavi zakonako in toľako je izročila v naprejšnji pretres komisiji 15 zbornikov (Morzin, kard. Rauscher, Auersperg, grf. Meran, Hartig, Lichtenfels, Litvinovič, Mensdorf, Schmerling, Hayer, Vrba, Hackmann, Miklošič, Szanguško, Blomo). — V zbornici poslancev nič zanimivega.

OGLED PO SVETU.

V Gorici 6. nov.

Garibaldovei so popolnoma pobiti, določno razdjanj in razkropljeni. — Garibaldi je ubežal domú na Kapfero! *) Tej novici se danas vse druge uklanjajo. Nismo se torej motili, ko smo v poslednjem listu rekli, da se je najdati, da Garibaldi v rimsko mesto ne pride. Bila je pa ta reč tako-le: Tisti dan potle ko so bili prišli Francozi v Civitavecchio, t. j. 30. oktobra so poslali on oddelek svojih tudi v Rim. Papeževa armada se je bila takrat že skor vsa v Rimu, ali blizo Rima zbrala, za to, ker se je bilo po nesrečni bitvi pri Monte rotundo-u bati, da ne bi Garibaldovei kateremu oddelku papeževih, vračajočemu se v Rim, poti prestrigli. Brž ko so bili tedaj Francozi v Rimu, odpravi se vsa glavna papeževa armada (kakih 12000 mož) nad Garibaldovec, ki so se bili v Monte rotundo-u utaborili. Med Monte rotundo-m in Tivoli se vname preteklo nedeljo, 3. no-

*) Po telegramu od 5. nov. je Garibaldi-a in njegova sira vlada ital. vjela in v trdnjavo Várignano zaprla. — Kraljeva armada jo papežovo deželo zapustila.

ti—prav po taktu—in—bilo je sklenjeno. Bog daj šo tako!

V Gorici.— Kakor druga leta, bilo je tudi letos vseh Svetih popoldne in vernih duš dan vso polno ljudi na pokopališči, tim več, ker sta bila lepa, topla jesenska dneva, da si ne moremo lepših misliti.— Ni pa le zgolj stara pobožna navada, ki naše meščane tiste dni v „sveto njivo“ sili, tudi ne tužni kraj sam na sebi, da si miškaven, ker ga zaljšajo, kar je par let, lepe, z drobnim prodrom nasute poti in mnoge poprave; ampak—to misleč ogledovavec brž zapazi—moč besedi zapisanih od znotraj nad vhodom: Fuimus, qui estis; eritis qui sumus *); nerazumljiva vzajemnost, tisto skrivnostno občestvo med rajncimi in živimi, in od tod izvirajoči čuti, ktereга in kterih „fosforovei“ in oni, ki dušo z nožem režejo“, nikdar, nikdar iz človeskih sre ne izrujejo. Kaj družega neki pomeni ginljivo zaljšanje grobov, in prižiganje simbolnih svetilnic nad njimi, od česar ni bilo pred 8—10 leti ne duha ne sluha na našem goriškem pokopališči?— Tako! draga Gorica, u tem druga mesta posnemaj! to ti je in bo na čast in slavo!— Stavim, da, če pojde pri nas z zaljšanjem grobov za vernih duš dan tako naprej, kakor poslednja 3-4 leta, ne bo v 2-3 letih skor nobenega groba več brez globoko pomenljive lučee in brez venca neumerljivosti ali sploh brez kakega spomina ljubezni in rahločutnosti. Torej naprej! — Še en „naprej“ sem zapazil v prvo letos: prvi slovanski napis, in sicer česki!

*) Bili smo, kar ste; boste, kar smo.

vembra, huda bitva, ktero izid je bil ta, da so Garibaldovei določno vničeni. — Več let so se norčavali z geslom: „Roma o morto“ (Rim ali smrt). Na rimski skali so se todaj res glave razbili! **) — S tim pa ni rimskih homatij še konec. Zdaj so v Rimu in primorskem mestu Civitavecchia Francozi, nektore druge kraje na Rimskem pa je italijanska kraljeva armada posedla; svetna oblast papeževa pa ni ne tū, ne tam še ovržena, in kakor se kaže, misli Napoleon res svetno gospostvo še na dalje vzdržati. In tū se bo začel zdaj prepír med njim in italijansko vlado. Napoleon neki tirja, da morajo Italijani posedene papeževe okraje zapustiti. Glavni namen, ki ga je Napoleon imel, ko je svojo armado na Rimsko poslal, ni ta, da papežev tron brani, ampak brž ko ne tu, da ima Italijo za vsako potrebo v pesteh. Ko bi se u. pr. primerilo, da se med njim in Prusom vojska vname, on, dokler tlači Italijo z eno nogo na prsi, vsak čas lahko ubrani, da mu za hrbtom s Prusijo zvezo ne sklene. Ko bi mu Italija kaj nagajala, on nje odinost, kakor jo je naredil, lahko tudi zopet razdere. Sicer pa, kdo more vedeti, ali se ni mož prerajtal?!

— Nj. vel. naš cesar je šel v ponedeljek iz Pariza in prišel večeraj popoldne na Dunaj; Dunajčanjo so ga slovesno sprejeli. — Potujočega skoz Nemčijo je pozdravil vel. vojv. Badenski in posebno slovesno sprejel kralj Württenberški.

Iz Ljubljane. (Stoletnica c. k. kmetijske družbe kranjske.) — 24. u. m. je ljubljanska kmetijska družba slovesno obhajala svojo stoletnico, h kateri se je bilo zbralo veliko udov. Preč. gosp. generalvikar Anton Kos so imeli ob 8 slovesno sv. mašo, potem se je v

**) Število papeževih in Garibaldovcev v bitvi pri Tivoli-h ni še natanko znano. Pri Monte-rotundo-u je imel Garib. 6-7000 mož; na drugem kraju je stal njegov general Nicotera s 4000 prostovoljci. To se pa ne ve, ali sta se bila oba ta oddelka pred bitvo združila. Tudi število mrtvih in ranjenih je še negotovo. Po nekterih sporočilih je padlo 3000 Garibaldovcev (z ranjenimi in vjetimi vred), po drugih samo okoli 500. — Nicotera se je rešil v Nespollo; 400 bežečim Garibaldovcem je ital. armada orožje vzela.

Zdaj pa ne več naprej, ampak nazaj; nazaj zamaknimo se, in sicer celih 13 let in 1/2 nazaj! — Bilo je v petek 5. maja 1854. Gorica je bila v črnino zagrnjena; tužno so zvonovi doneli; od škofije doli po Travniku in skoz Raštel proti Veliki cerkvi se je vil žalosten sprevod: nesli so k pogrebu ljubljonca mesta goriškega in vse dežele—nadškofa Frančiška Ksaverija Lušina. 13 let in pol je, kar je na stopnjicah pred kapelo na pokopališči tužno-bled žarek izpod oblaka v zadnje mili njegov obraz posijal in zdajci ga je sprejela temna raka v svoje naročje ter hrani ga do sodnega dne.— Frančišek Ksaveri je bil vse, kar je imei, družim razdal in zapustil, in njemu?—ni ga bilo, da bi mu bil kamen za srebro povrnil! Zdelo se je, da „perit cum sonitu memoria ejus“. In lejte, letos še le, vernih duš predvečer je bilo Goričanom dano, gledati na listovi strani v pokopališčni kapei blagega rajncega doprsno podobo iz marmorja in pod njo na črni, belo obrobjeni plošči ta-le napis: Celmo, Excelmo et Revmo— D. D. Francisco Xaverio Luschin— Archiep. Gorit., Metropolitae in regno Illyriae— Principi Imp. Avstr.— quondam Episc. Tridentino, dein Archiep. Leopold. et Primati in Regno Galliciae, — vero pauperum patri, benignissimo, mansuetissimo, piissimo. — ideoque Clero et populo Goritensi desideratissimo; nato Teinaci in Carinthia die 3. dec. 1781, crudeli morbo abrepto die 2. utaji 1854 — filialis pietas posuit.

Dispersit, dedit pauperibus: justitia ejus manet in saeculum saeculi. (Ps. 111).

Dal se je ta spominok narediti po prizdovanju č. g. duhovnika Franca Zoratti-a, ki je tudi neutrudljivo doneske za-nj nabiral.

mestni hiši zbor pričel. Pričujoča sta bila tudi mil. škof Vidmar in deželni predsednik pl. Konrad Eybesfeld. S Hervaškega sta bila prišla dva nča kmetijsko družbo. Predsed. g. Fidel Terpinec tedaj pozdravi družbo, omeni ob kratkem slovesnost tega trenutka, in opomni tudi Fanjcega via. varha družbinega, nadvojvoda. Joana, katerega spomin vsi pričujoči vstavši počislajo. Tudi pridene, da gosp. dr. Jan. Bleiweis je že četrst stoletja družbi tajnik, in da ravno ta je spisal tudi kratko zgodovino kmetijske družbe. Ta zgodovina s pravili in „Mittheilungen“ vred se je vsem družnikom razdelila. Hervaška gosta sta bila z „živila“ pozdravljena.

Zdajci je tudi e. kr. predsednik v imenu vlado pozdravil družbo in ji vošil blagor in pa odnost. Govoril je v obeh jezikih, kakor tudi pozneje drugi znamenitišiji govorniki.

Nato je dr. Bleiweis naznanil daljnopisne pozdravila nekterih nepričujočih: pl. Gutmannsthal, ki je popotval na Nemško in Rusko; kmetijsko družbo iz Linca, in tergovca Jugovica iz Glarusa na Švicarskem.

V naslednjem govoru je razlagal g. tajnik zgodovino kmet. družbe. „Naj večji pridobitve niso na vojaškem polji, ampak tiste, ki jih delavnost iz zemlje dobiva.“ S to pohvalo kmetijstva je pričel govornik. Po oziru na kmetijstvo silo davnih časov je zakrevil na kmetijske družbe, in povedal, da podlaga sedanji kmetijski družbi je bila „akademija delavnih mož“ (academia operosorum), ki se je bila v Ljubljani ustanovila leta 1693. Omenil je prvih mož, ki so se za to reč pečali, kakor Schönloben, Japel, Pohl, Dolničar, Prešeren, pl. Gušič itd., iz česar se vidi, da tudi v tem stebnu olike je bilo duhovstvo takrat na čelu. Marija Terezija pa je sklicala l. 1767 prvi zbor sedanje družbe—brez pisanih pravil ali statutov. „Enakost vsih udov—“ to je bilo njih glasilo. Vojska je večkrat družbino djanje ustavila, o mira pa se je zopet povzdignila. L. 1814 jo je bil cesar Frančišk zopet postavil. Takrat je postal baron Žiga Cojs njen vodja, nadvojvoda Joan pa njen varh. L. 1820 je družba dobila prve pisane pravila ali postave, ki so bile potlej že večkrat obnovljene. Izmed še živih je njenih udov starašina dr. Henrik Kosta. Veterani so tudi: Pregelj, dr. Orel, Šmid, Terpinec že blizo 20 let predsednik. Popisoval je nadalje družbin sad, opomnil pa tudi veliko zadržkov, brez katerih bi bila družba še več storila. Kritika je lahka reč, pranje drugo pa je, če je tudi pravična? Bili so časi, ko so mogli beriči ljudi siliti, da so podzemljice (krompir) sadili. Pred 30 leti še niso smeli v domačem jeziku pisati. (Sej še zdaj daje družba na svitlo „Mittheilungen“, ki niso za narod, razun za tiste, kolikor se jih v nemšini izgovrazi, in koliko je k temu treba v r. „Dan.“) Dolgo ni bilo nobene kmetijske šole itd.

Na svet dr. Etb. Kosta sta bila potem predsednik Terpinec in dr. Bleiweis kar z enim glasom zopet voljena, prvi za predsednika, drugi za tajnika.

Zupan Kosta je slavil 25 letno delavnost „Novic“, ki so vedno s časom napredvale in so s tem postale uredek za vse potrebe.

Predlagalo se je za nov kmetijski časnik, ki naj bi izhajal saj štirikrat na leto, in za novo kmetijsko kolo dveletnico v Ljubljani. Poslednjo je nasvetoval dr. Razlag, nepričujoč, po dr. Bleiweisu, in podpisal je sam za njo 100 gld. Predloga bo od bor dalje pretresoval. Častna uda sta bila na predlog. dr. Etb. Kosta izvoljena: deželni predsednik pl. Konrad Eybesfeld in rajncega nadvojvoda sin grof Meranski. Po obravnavi zastran daril za dobre ternjevo meje je predsednik g. Terpinec s slavo na svitlega cesarja zbor sklenil. Pri obedu v Čitalnici je bilo veliko gostov in solile so ga mnogotere zdravice. Bog daj, da bi drugo stoletnico slovenski mlajši obhajali o srečnišem času; našim dušam pa večni mir, ko bomo vsi sedanji deležniki že davno v naročji matere zemlje počivali.— „Dan.“

Raznošere Drobline.

(Papež in vjeti Garibaldi), Sv. Oba papeži so obiskali 19. oktobra vjeto Garibaldi, ki so zaprti v gradu Sant'Angelo. Vseli skup je bilo kakih 200. Sprejeli so sv. Očeta klečč in molčč. Pregledavši jih so rekli papež: „Vidite ga tnakaj pred sabo njega, katerega vaš general vampira (krvososa *) Italije imenuje. Zoper mene ste zgrabili za orožje. In kaj vidite? — Ubozoga starčka! Na to stopijo papež bliže in začnejo posamne vjetnike vsakoga posebej nagovarjati: „Ti, moj prijatelj, si zgubil čevlje, ti (ročajo drugemu) si srajco zgubil, ti sukno, ti klobuk. — Mo, jez poskrbim, da dobito novo obleko, pačo vas pošljem domá; samo to vas prosim poprej, da se kot katolštane v pobočni samoti (v eksorciojah) v molitvi mene spomnite. Vedite, ljubi prijatli, da on, ki vas za to prosi, je papež sam.“ — Garibaldi so bili pri tem ogovoru vsi ginjeni in so se borili naprej, da so sv. Očetu rob obleke poljubovali. Na zadnjo so jim podlili sv. blagoslov in se poslovili.

Tako se maščuje Pij IX.!!

(Cesar Franc Jožef v razstavi v Parizu.) 28. okt. je ogledaval naš cesar razstavo. Ko je v francoskem predelu ravno mašine ogledaval in je bilo vse polno ljudi okoli njega, zavpije majhna belolasa deklica, ki jo je mati v naročji držala, po francoski: „Mama, jez hočem videti cesarja!“ — Cesar, ki je to slišal, gre smehljajo se skoz množico, ki mu je spoštljivo prostor dajala, naravnost proti otroku, vzame jo v naročje in in poljubi jo na obo lici, in, ker so ondi blizo ravno izdelki iz čokolade bili, pelje deklico za roko do tje, izbere naj lepši zaključ čokoladnega sladja, da ga deklici in jo pelje k materi nazaj. V tem ko so gledavci ploskali in „živio“ kričali, je deklica, svojo sladjo kazaje, vsa vesela vpila: „Mama, mama! cesar me je poljubil!“ — Kakor blisk je šlo to po vsem Parizu. Francozi so v našega cesarja vsi zaljubljeni.

Do sih mal je „Domovina“ zmiraj mislila, da se njena mnenja—kolikor se ona s politiko peča—sploh, v bistvenih in sosebno narodnih rečeh, vjemajo z družimi časniki, kateri slovenske interese zastopajo. Tako je tudi priprosta „Dom.“ mislila, da je sosebno z dunajsko „Zukunft“—jo precej enakih misli, saj jo je ni davno v potrdbo nekega svojega mnenja navedla. Kako se je morala torej zavzeti, ko je v števil. 254 „Zukunft“ od 4. novembra t. l. čitala, da „njo („Domovino“) včasih veseli, „Zukunft“ osvajati—(D. „Dom.“ mach sich dann und wann das Vergnügen, die „Zuk.“ zu denunciren)!

Predno dalje govorimo, tirjamo resno in določno, da „Zukunft“, kar trdi, dokaz, to je, da pové: v katerem svojem listu, v katerih stvkih in s katerimi besedami je „Domovina“ „Zukunft“ denuncirala.

Borsni kurs na Dunaji t. m. Metaliques 57:40; narodno posojilo 65:70; London 124:40; adžjo srebro 122:—; cekini 5:94.

Loterijske številke zadnjil vzajenjene: Na Dunaj 30:15 40, 77, 4, 56, 63; v Gradcu 30:10: 41, 13, 17, 72, 67; v Trstu 6:11; 15, 90, 5, 33, 34.

Listnica vredništva. G. M. O. v G. Prešli sem Vaš list in enkrat, pa nektere reči so se znao ali zastarao, nektere pa zgolj osebe, in v takih se rad, ne vliham.— Prosim, kaj družaga: G. V. G. pod Kraljko goro; Pesem v listu 41. ste menda nepredno zumpali; vredništvo ni šlo v njej nič neprimernega. Torej ne moremo. Vašega opisa priobiti.

*) Nek južno — ameriški hetopis.